

ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ

İLAHİYAT FAKÜLTESİ DERGİSİ

Journal of the Faculty of Divinity of Çukurova University

Cilt / Volume: 23 • Sayı / Issue: 2 • Aralık / December 2023 • 223-233

e-ISSN: 2564-6427 • DOI: 10.30627/cuilah.1395068

DİNİ BİR EPİK OLARAK MESİH: İNANÇ SİSTEMLERİNİN SİNEMATOGRAFİK ANLATIMI

Christ as a Religious Epic: Cinematographic Narration of Belief Systems

Yusuf GÖKALP

Prof. Dr. Çukurova Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi, İslam Mezhepleri Tarihi
Anabilim Dalı, Adana, Türkiye

Prof. Dr., Cukurova University, Faculty of Divinity, Department of History of
Islamic Sects, Adana, Türkiye

ygokalp@cu.edu.tr <https://orcid.org/0000-0001-7895-1939>

Niyazi AYHAN

Doç. Dr. Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi, İletişim Fakültesi, Bişkek,
Kırgızistan

Assist. Prof. Dr., Kyrgyz-Turkish Manas University, Faculty of Communication,
Bishkek, Kyrgyz Republic

niyazi.ayhan@manas.edu.kg <https://orcid.org/0000-0002-6839-642>

Makale Bilgisi/Article Information

Makale Türü/Article Type: Araştırma Makalesi/Research Article

Geliş Tarihi/ Received: 23.11.2023

Kabul Tarihi/Accepted: 29.12.2023

Yayın Tarihi/Published: 31.12.2023

İntihal Taraması/Plagiarism Detection: Bu makale, en az iki hakem tarafından incelendi ve intihal içermediği teyit edildi/This article has been reviewed by at least two referees and scanned via a plagiarism software.

Etik Beyan/Ethical Statement: Bu çalışmanın hazırlanma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyulduğu ve yararlanılan tüm çalışmaların kaynakçada belirtildiği beyan olunur/It is declared that scientific and ethical principles have been followed while carrying out and writing this study and that all the sources used have been properly cited (Yusuf Gökalp-Niyazi Ayhan).

Telif/Copyright: Çukurova Üniversitesi İlahiyat Fakültesi/Published by Çukurova University Faculty of Divinity, 01380, Adana, Turkey. Tüm Hakları saklıdır / All rights reserved.

DİNİ BİR EPİK OLARAK MESİH: İNANÇ SİSTEMLERİNİN SİNEMATOGRAFİK ANLATIMI

Christ as a Religious Epic: Cinematographic Narration of Belief Systems

Öz

Ahir zamanda gelecek bir kurtarıcı olarak Mesih ve Mehdi inancının sadece İslam kültüründe değil, neredeyse diğer bütün din ve kültürlerde ve özellikle Yahudi ve Hristiyan inancında yer aldığı görülmektedir. Medeniyetlerin hiçbir zaman mutlak saf olmadığı ve insanların, değişik kültürlerden daima etkilendiği gerçeği göz önüne alınırsa, insanlık tarihinde "Mehdi" ve daha sonraları ortaya çıkan "Mesih" inancının dinlerde müşterek bir fenomen oluşu yadırganmamalıdır. Mesih ve Mehdi, kavramsal olarak kültürler ve dinler arası ortak bir olgu olarak karşımıza çıkmaktadır. İslam öncesi inançlarda da rahatlıkla görebildiğimiz bu inanın özellikle buhran dönemlerinde yoğunlaştığı görülmektedir. Bu çalışma, "The Messiah" adlı Netflix dizisinin sinematografik anlatımına odaklanarak farklı inanç sistemlerinin sinematografik anlatım biçimlerini keşfetmeyi amaçlamaktadır. Bu çerçevede, Netflix dizisinin sinematografik anlatımını incelemek için tematik analiz, karakter analizi: Greimas eyleyenler modeli, karakterlerin içsel çatışmaları ve diğer insanlarla ilişkileri, karakterlerin dini ve kültürel bağlamı, Mesih'e ilişkin dini göstergeler: mucize gösterimleri üzerine değerlendirmeler gibi sinematografik anlatımın temel unsurları kullanılarak bir analiz gerçekleştirilmiştir. Söz konusu analiz, sinema ile kültürel ve dini içeriklerin bir araya geldiği karmaşık bir alanın anlaşılmasında katkıda bulunmayı hedeflemektedir.

Anahtar Kelimeler: İslam Mezhepler Tarihi, İletişim, Sinematografi, Mesih, Mehdi.

Abstract

The belief in the Messiah and Mahdi as a coming savior in the end times is observed not only in Islamic culture but also in nearly all other religions and cultures, especially in Jewish and Christian beliefs. Considering the fact that civilizations are never purely isolated and that people are always influenced by different cultures, the belief in "Mahdi" and later the emergence of "Messiah" as a "common phenomenon" in religions should not be regarded surprising. Conceptually, Messiah and Mahdi appear as a shared phenomenon across cultures and religions. This belief, which can also be easily identified in pre-Islamic beliefs, is particularly intensified during times of crisis. This study aims to explore the cinematic narrative of the Netflix series "The Messiah," focusing on the cinematic storytelling forms of different belief systems. In this context, an analysis was conducted using fundamental elements of cinematic storytelling, such as thematic analysis, character analysis using Greimas' actantial model, characters' internal conflicts and relationships with others, characters' religious and cultural context, and evaluations of religious indicators related to the Messiah, such as miracle representations. The analysis aims to contribute to the understanding of the complex intersection of cinema with cultural and religious content.

Keywords: History of Islamic Sects, Communication, Cinematography, Messiah, Mahdi

GİRİŞ

Ahir zamanda gelecek bir kurtarıcı olarak Mesih ve Mehdi inancının sadece İslam kültüründe değil, neredeyse diğer bütün din ve kültürlerde ve özellikle Yahudi ve Hristiyan inancında yer aldığı görülmektedir. Medeniyetlerin hiçbir zaman mutlak saf olmadığı ve insanların, değişik kültürlerden daima etkilendiği gerçeği göz önüne alınırsa, insanlık tarihinde "Mehdi" ve daha sonraları ortaya çıkan "Mesih" inancının dinlerde müşterek bir fenomen oluşu yadırganmamalıdır.¹

"The Messiah" adlı Netflix dizisinin, sinematografik anlatıma odaklanarak farklı inanç sistemlerinin sinematografik anlatım biçimlerini keşfetmek yönünde bir analizinin dini kültürlerde özellikle günümüzde beklenen kurtarıcı inancının nasıl algılandığı veya nasıl yorumlandığı konusunda katkı sağlayacağını düşünmekteyiz. Dizilerde gerçeklik ve oluşturulmaya çalışılan algının farklı bir bakış açısıyla irdelenmesi açısından önem arz etmektedir.² Bu çerçevede, Netflix dizisinin sinematografik anlatımını incelemek için tematik analiz, karakter analizi: Greimas eyleyenler modeli, karakterlerin içsel çatışmaları ve diğer insanlarla ilişkileri, karakterlerin dini ve kültürel bağlamı, Mesih'e ilişkin dini göstergeler: mucize gösterimleri üzerine değerlendirmeler gibi sinematografik anlatının temel unsurları kullanılarak bir analiz gerçekleştirilmiştir. Söz konusu analiz, sinema ile kültürel ve dini içeriklerin bir araya geldiği karmaşık bir alanın anlaşılmasında sonraki çalışmalar içinde yönlendirici bir etki sağlayacaktır.

1. Mehdi İnançının Tarihi, Teolojik ve Toplumsal Arka planı

Tarih boyunca bilinen bütün dinlerin neredeyse hepsinde, içerikleri farklı olabilmekte birlikte, bir kurtarıcı algısı bulunduğu söylenebilir.³ Dinler tarihçilerinin çalışmalarında beklenen kurtarıcı algısının daha ziyade insanların karşılaştıkları zorlukları kendi imkânlarıyla aşamayacaklarına inandıkları durumlarda ortaya çıktığının altı çizilmektedir. Farklı isimler altında ve farklı niteliklere sahip olarak, gelip zor durumda kalan insanları kurtaracaklarına ve nihayetinde zulümle dolu olan dünyayı adaletle doldurma amacına hizmet edeceklerine inanılan bu kişiler, özellikle ilahi kaynaklı dinlerde Mehdi ve Mesih olarak isimlendirilmektedirler.⁴ Beklenen kurtarıcı olan, Mesih-Mehdi inancının kökenlerinin Sümerlere dayandığı, buradan da Babil ve Eski Mısır'a geçerek söz konusu bu coğrafya ve kültürler içerisinde devam ettiği ifade edilmektedir. İslamiyet'ten önce ise bu inancın Yahudilik ve Hristiyanlık içerisinde yerini aldığı, daha sonra ise buradan İslam düşüncesine sirayet ettiği kabul edilmektedir. Ancak Yahudilikteki Mesih inancının Zerdüştilik'ten Yahudi inancına geçtiğinin de altı çizilmektedir. Öte yandan her dinin kendi tarihsel seyri içerisinde, siyasi ve sosyo-kültürel bir takım şartların etkisiyle bir kurtarıcı beklentisinin ortaya çıktığı ve dolayısıyla farklı din ve kültürlerde var olan kurtarıcı inancının diğerlerini etkilemediği yönünde değerlendirmeler de bulunmaktadır.⁵ Mesih veya Mehdi inancının tarihsel kökenleriyle ilgili farklı değerlendirmeler olmakla birlikte özellikle günümüz Yahudi, Hristiyan ve İslam kültüründe bu inan, algı veya kabulün var olduğu görülmektedir.

Mesih ve Mehdi kelimelerinin taşıdığı anlam itibarıyla de bir takım tartışmalar bulunmaktadır. Mesih kelimesinin kökünün Ârâmîce meşîha, İbrânîce mâşiah olduğu, Sâmî dillerde müşterek olan bu kelimenin aslının Arap dilinde meseha, Asur dilinde maşâhu, Ârâmîce ve İbrânîce dillerinde ise mâşâh olduğu ifade edilmektedir. Mesih kelimesi terim olarak ise "yağ sürülmüş, yağla meshetmek suretiyle bir işe hasredilmiş, dinî bir görevi ifaya elverişli hale

¹ Ethem Ruhi Fırlalı, "Mesih Ve Mehdi İnanç Üzerine (Mezhepler Tarihi Açısından Bir Bakış)", AÜİFD, 25 (1981), 179.

² Türker Elitaş – Serpil Kır, "Reading Turkey's New Vision Based Real Policies through an Identity and their Presentation in Series as a Soft Power: A Study on the Series, Resurrection-Ertugrul." *Journal of Social Sciences (COES&RJ-JSS)* 8.1 (2019): 52

³ Dinlerde Mehdi inancı ile ilgili olarak bkz. Ekrem Sarıkçıoğlu, "Mehdi" mad., DİA, 28 (2003), 369-371.

⁴ Farklı din ve kültürlerde Mehdi-Masih inancıyla ilgili geniş bir değerlendirme için bkz. Bayram Polat, "Dinlerde Mesih - Mehdi Algıları ve Siyasi Yansımaları" 3rd International Congress On Social Sciences, China To Adriatic Sempozyumu Bildiriler Kitabı, Antalya 2016, 345.

⁵ Sarıkçıoğlu, 369; Polat, 346.

getirilmiş, dinî bir görevle vazifelendirilmiş, Tanrı'nın bir görev tevdi etmek üzere el koyduğu kişi" anlamına gelmektedir. Kur'an'da on bir yerde ve sadece Hz. İsa'nın adı veya lakabı şeklinde geçen Mesih kelimesinin Arapça bir kökten geldiğini kabul etmekle birlikte kelimenin aslının İbrânîce, Ârâmîce veya Süryânîce olabileceği de belirtilmektedir.⁶ Mehdi kelimesine gelince, Kur'an-ı Kerim'de hidayet kökünden türeyen fiil ve isim kalıbında birçok kelime bulunmakla birlikte Mehdi kelimesi yer almamakta, genelde hidayet kavramı Allah'a, Kur'an'a ve Hz. Peygamber'e nispet edilmekte, ayrıca "insanın hidayeti benimsemesi" anlamında da kullanıldığı görülmektedir.⁷

Bir kurtarıcı olarak Mesih- Mehdi beklentisinin bir inanç esası mı olduğu yoksa tarihsel, siyasal, sosyolojik veya psikolojik şartların etkisiyle ortaya çıkan ve daha sonar inanca dönüsel kültürel bir unsur mu olduğu hususu da ayrı bir tartışma konusudur. Yahudilikte Mehdi inancının ortaya çıkışı ile ilgili olarak Yahudilerin tarih boyunca yaşamış oldukları esaret ve sürgünlerinde etkisine vurgu yapılmakta ve Mesih inancının Yahudilik'te çok köklü bir yere sahip olduğu, bunun Yahudi inancının bir parçasını oluşturduğu ifade edilmektedir.⁸

Hristiyanlara göre ise beklenen kurtarıcı Mesih Hz. İsa olduğuna inanılmakta, kendisine bir takım nitelikler atfedilmekte, ahir zamanda tekrar geleceği savunulmaktadır. Bu inanç Hristiyanlık'ta İsa'nın yeryüzüne yeniden gelişi yanı Tanrının yeniden yeryüzüne inmesi olarak algılanmıştır. Bu yöndeki bir Mesih inancının şekillenmesinde Havarilerin, Hz. İsa'nın ölümünden sonraki inanç veya görüşlerinin etkili olduğu kabul edilmektedir. Havariler, çarmıha gerilmiş Hz. İsa'nın yeniden hayata kavuştuğunu ve bazı kişilere görüldüğünü iddia etmiştir. Onlardan Petrus'un, haça gerilip dirilen Hz. İsa'nın Allah tarafından hem Rab hem de Mesih kılındığını söylediği şeklinde rivayetler aktarılmaktadır. Havarilerin iddiaları veya onlardan aktarılan rivayetler Hz. İsa'nın mesih olduğunun delili sayılmış, böylece Hz. İsa ölümünden sonar kendisine inanan toplulukların yaşayan rabbi olarak kabul edilmiştir.⁹ Mesih inancı Hristiyan öğretisinin temel unsurlarından birisidir. Hristiyanlık'ta otorite olan Kilise'nin sahip olduğu bu otoritenin meşruiyet kaynağını, ölümden sonra tekrar dirilen ve göğe yükseldiğine inanılan İsa-Mesih'ten tevarüs ederek havarilerine geçen yetki oluşturmaktadır. Dolayısıyla Hz. İsa hakkında bu yöndeki inanç kendisinden sonar şekillenen Hristiyan teolojisinin temelini oluşturmaktadır.¹⁰

İslam düşünce tarihinde ise Mehdi olarak isimlendirilen beklenen kurtarıcı düşüncesinin bir inanç meselesi olup olmadığı hususu tartışıla gelmektedir. Kıyamet düşüncesi etrafında oluşan Mehdi kelimesinin tarih boyunca kazandığı anlamlara bakıldığında bu kavramın İslam düşüncesinde, dünyanın sona erme sürecine girdiği zamanlarda zuhûr edeceği düşünülen ve bu süreçte Müslümanları birleştirmek ve şer güçlere karşı yapılan büyük mücadelede onlara liderlik etmek üzere Allah tarafından görevlendirildiği düşünülen özel kişiyi tanımlamak için kullanıldığı görülmektedir.¹¹

Mehdilik İslâm kelim geleneğinde dinin temel inanç esaslarından birisi olarak kabul edilmemiştir. Zira mehdi düşüncesi Kur'an-ı Kerim kaynaklı bir inanç değildir. Kur'an-ı Kerim içerisinde "mehdi" kelimesini içeren hiçbir ayete rastlanılmamaktadır. Kıyamet sürecini anlatan ayetlerin hiçbirinin içeriğinde mehдинin zuhûruna doğrudan veya dolaylı bir şekilde işaret eden bir bilgiye de yer verilmemiştir.¹²

Kuran'da Mehdi inancıyla ilgili her hangi bir bilgi yer almazken bunun bir inanç meseleleri olarak kabul edenler, görüşlerini Hz. Muhammed'e atfedilen bazı rivayetlere

⁶ Jacques Waardenburg, "Mesih" mad., DİA, c. 29 (2004), 306.

⁷ Yusuf Şevki Yavuz, "Mehdi" mad., DİA, c. 28 (2003), 371.

⁸ Waardenburg, 307.

⁹ Waardenburg, 307.

¹⁰ Mahmut Aydın, "İsa-Mesih'in Ölümünden Dirilmesi Hakikat mi Mitoloji mi? İsa'nın Ölümünden Dirilişi ve Taraftarlarına Görülmesiyle İlgili Rivayetlerinin Tarihsel Açıdan Değerlendirilmesi" Ondokuz Mayıs Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, 24 (2007), 89.

¹¹ İslam düşüncesinde Mehdi inancı üzerine geniş bir değerlendire için bkz. Eyüp Öztürk, "Mehdilik", İslam Mezhepleri Tarihi II, Ankara 2021, 323-333.

¹² Öztürk, 234.

dayandırmaktadırlar.¹³ İslam düşüncesinde Mehdi inancının kaynağı konusunda bir kaç farklı görüş bulunmaktadır. Bir görüşe göre, Mehdi telakkisi her toplumda karşılık bulan bir sığınma mekanizmasıdır ve sosyal şartların bozulduğu, zulmün arttığı zamanlarda insanlar bir kurtarıcı beklentisi içerisine girerler. Ahir zamanda beklenen kurtarıcı olarak Mehdi'nin geleceği iddiasının İslam'da bir inanç esası olmadığını savunan diğer bir görüşe göre, bu düşünce İslamiyet öncesi din ve kültürlerden, özellikle de İsrailiyat kültüründen İslam düşüncesine sirayet etmiştir. Başka bir görüş ise, Mehdi düşüncesinin, iktidar mücadelesinde yenilgiye uğrayan veya mevcut iktidarını güçlü kılmak isteyen siyasi zümreler tarafından ortaya atılmış olduğu, bunun önce aşırı Şii fırkalar, daha sonra da mutedil Şia ve Sünniler tarafından İslam dinine mal edilmiş siyasi kökenli bir inanç olduğu yönündedir. Başka bir yaklaşıma göre ise, Mehdi inancı İslami bir akide olmakla birlikte yabancı kültürlerden etkilenmiştir. Zira sahih hadis kaynaklarında yer alan rivayetlerde Mehdi'nin çıkacağından bahsedilmiş ve mehdi tabiri hicri birinci yüzyılın ilk çeyreğinden itibaren Müslümanlar tarafından bilinmiştir.¹⁴ İslâm tarihinde mehdilik iddialarının gündeme gelmeye başlaması, hicrî birinci asrın sonlarından itibaren, ilk olarak Muhammed b. el-Hanefiyye'nin mehdiliğini ileri süren Keysaniyye ile birlikte olmuştur. Daha sonra pek çok kişi hakkında gündeme gelen bu iddialar, zamanla daha da çoğalarak hicrî üçüncü asırdan itibaren toplum hafızasında yer etmeye başlamıştır.¹⁵ İslam düşünce tarihinde farklı bakış açılarıyla da olsa Mehdi düşüncesi üzerine tartışmaların¹⁶ devam ettiği görülmektedir.

Mesih-Mehdi ile ilgili zaman tasavvurlarına bakıldığında bütün dinlerde ortak olan Mesih-Mehdi öncesi dönem, Mesih-Mehdi yaklaşmasının işaretleri, Mesih-Mehdi devrinin başlaması, Mesih-Mehdi döneminin Süresi, Mesih-Mehdi sonrası dönem olarak sınıflandırılabilir. İlahi dinlerde Mesih-Mehdi öncesi dönemlerde Dünyayı tabii felaketlerin sarması, ülkelerin yabancı istilalara maruz kalması iç karışıklıklar ve sosyal bozukluklar, dini inanç ve ibadetler çok zayıflayacak ve yok olacaktır. Mesih-Mehdi döneminin yaklaşmasının işareti ise dünya harbini çıkması, olağanüstü doğal hadiseleri ve felaketleri görülmesidir. Mesih-Mehdi döneminin başlamasının işaretleri olarak yıldızlarda ve güneşte özel durumların meydana gelmesi, evvelce tespit edilen sürenin dolması kutsal bir ay ve günün olması, Mesih-Mehdi düşmanların kısmen imha edilmesidir. Mesih-Mehdi devrinin süresi ile ilgili olarak ilahi dinlerde ve bu dinlerin farklı anlayışlarında birbirine uymayan farklı zaman aralıklarından bahsedilmektedir. Yahudi literatürüne göre çeşitli süreler verilmiştir. Bu süre 400, 2000,1750, 70 veya 40 yıl olarak ifade edilmektedir. Hristiyanlar ise genelde bin yıllık bir süre olarak ifade edilmektedir. Müslümanlar için ise 2, 3,5, 7, 8, 9, 10, 19,20, 24 veya 40 yıl olarak hadislerde ifade edilmektedir. Mesih- Mehdi sonrası dönem ile ilgili olarak ise zaman tekrar kötüleşmeye başlayacak tabiatın ve sosyal hayatın düzeni tekrar bozulacak, dini inanış ve uygulamalar tekrar kaybolacak ve dünya kıyametle son bulacaktır.¹⁷ Genel olarak bakıldığında Mehdi-Mesih inancının bütün dinlerde, bir grup sosyolojisi bağlamında, güçlü bir hiyerarşik yapının oluşmasında ve bu inançtan dolayı bir gruba güçlü bir hareket kabiliyeti vermesinde yararlanan bir güç olduğu ifade edilmektedir. Bir kimsenin Mehdi olarak kabul edildiği takdirde, o kişide üstün özellikler olduğu düşünülecek ve ona tabi olanların da kendilerini üstün ve özel göreceklerdir. Mehdi-Mesih'e tabi olanların, entelektüel kimseler olsalar dahi, bu seçilmişlik algısından dolayı sorgulamadan sahip oldukları her şeyi feda edebilecek kişilere dönüştükleri vurgulanmaktadır.¹⁸

2. Dizinin Tematik Analizi

¹³ Yavuz, 371; Öztürk, 324-325.

¹⁴ Yavuz, 372.

¹⁵ Cemil Hakyemez, "Mehdi Düşüncesinin İtikadileşmesi Üzerine", Gazi Üniversitesi Çorum İlahiyat Fakültesi Dergisi, 2004/1, c. III, sayı: 5, 142.

¹⁶ Mehdi konusunda farklı bakış açılarına örnek bir çalışma olarak bkz. İsmail Şık-Yusuf Gökalp, "Sosyal Teoloji Bağlamında "Mehdilik" Algısına Bir Bakış: İzmirli İsmail Hakkı ve Cemaleddin Afgânî Karşılaştırması", İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi, Cilt: 3, Sayı: 3 (2014) ss. 468-490.

¹⁷ Ekrem Sarıkçıoğlu, Dinlerde Mehdi Tasavvurları, Samsun 1997, 31-35; Polat, 346.

¹⁸ Melik Koç – Meltem Güler, "Messiah Dizisi'nin Eleştirel Söylem Analizi: Mesih'in Dönüşü mü? Mesih'in Dönüşümü mü?", Medya ve Dini Araştırmalar Dergisi, (MEDİAD), 4 (1), 91.

Melik Koç ve Meltem Güler tarafından The Messiah dizisi üzerine yapılan bir eleştirel söylem analizi çalışmasında din, kültür, ideoloji, politika, hegemonya ve medya açısından bakıldığında Messiah dizisinin, farklı okumalara açık bir metin özelliği taşıdığı altı çizilmektedir. Çift kodlu anlatı yapısıyla tematik açıdan duygu, düşünce ve olayları çağrışım yoluyla işlendiğine işaret edilmektedir. Parodi ve ironi teknikleriyle eski metinler yeni bir bağlamda uzamı ve zamanı değiştirilerek kullanıldığı ve önceki metinlerde değer olarak kabul edilen kavramların yerine yenilerinin konularak, alegorik figürlerle çok sesli bir yapı kurulduğu vurgulanmaktadır.¹⁹ Görselliğin çekiciliği ile kutsanan içerikler ise özellikle yeni kültürel kodların inşasında en önemli argümanlardır.²⁰

Sinematografik açıdan bakıldığında dizi film, tematik olarak Mesih'i anlatsa da ikili devingen bir yapı hâkimdir. İzleyici bu ikilem bağlam içerisinde bir taraftan Mesih'e inancak mucizevi varsayımlar bulurken, diğer yandan Mesih'in sahte olduğuna dair argümanlarla yüzleşmektedir. Dizi filmde CIA ajanı Mesih'in peşine düşmekte onu mürit toplayan uluslararası bir terör örgütü lideri olarak görmektedir. Dizi film tematik olarak Mesih'in kim olduğu ve insanları hangi amaca yönelik etrafında topladığı sorusunun cevabını aramaktadır.

Tematik olarak dizi film, dinler arasındaki ilişkileri açığa çıkaracak bir sinematografik anlatıyla bezenmiştir. Mesih'in İslam peygamberine, Hristiyanlıkla ilgili anlatılardaki referanslarına bakıldığında bu dinler arasındaki etkileşim gün yüzüne çıkmaktadır. Dizi gerçeklik ve inanç sistemleri hakkında da bir birine benzemeyen zıtlıklar bulundurmaktadır. Mesih'in mucize olarak gösterdiği her şeye Ajan Geller'in somut bir açıklaması vardır. Ajan Geller'in özellikle bu mucizeler üzerinde vermiş olduğu uğraşlar yaşamdaki zorluklar üzerinden dizi filmde gösterilmektedir. Bu nedenle tema açılımında gerçeklik ya da dini inançların gerçekliği şekillendirmesindeki rolü vurgulanmıştır. Tematik bağlamda Mesih özelinde izleyiciye sunulan mucizeler dini referansları ve dini bağlamı zenginleştiren bir unsur olarak görülmektedir. Tematik anlamda dini tolerans ve anlayışa bakıldığında dizi filmde farklı inançlara sahip karakterlerin bir araya gelmesi ve Mesih etrafında toplanmaları söz konusudur. Bu durum Mesih'in barışın sembolü olarak algılanmasına ön ayak olur.

3. Dizinin Künyesi

Filmin Yönetmenleri: James McTeigue ve Kate Woods.

Senaryo: Michael Petroni, Michael Bond, Amy Louise Johnson

Oyuncular: Mehdi Dehbi, Michelle Monaghan, John Ortiz, Tomer Sisley, Stefania La Vie Owen, Sayyid el Alami, Wil Traval, Jane Adams, Fares Landoulsi

4. The Messiah Dizisinin Konusu

Orta Doğu'da esrarengiz bir figürün belirir ve bu figür insanlar tarafından Mesih olarak algılanır. Ancak Mesih hakkında görüşler ikiye ayrılmıştır. Mesih bazıları tarafından mucizeler gerçekleştirdiğine inanılırken, diğerleri onun toplum düzenini sarsmaya çalışan biri olduğunu düşünmektedir. Dizi film bu ikilem içerisinde gidip gelmektedir. Dizinin bağlamsal yapısının Mehdi, Mesih ve Deccal anlayışı üzerine inşa edildiği dizinin isminden ve olay örgüsünden anlaşılmaktadır.

5. Filmin Ana Karakterleri

Filmin ana karakterlerinin analizinde karakterlere, karakterlerin içsel çatışmaları ve diğer insanlarla ilişkileri, karakterlerin dini ve kültürel bağlamdaki yerlerine değinilmiştir.

a. Karakter Analizi: Greimas Eyleyenler Modeli

¹⁹ Melik Koç – Meltem Güler, 97.

²⁰ Serpil Kır Elitaş- Türker Elitaş, "Representation And Presentation Of Marginality In Digital Visual Culture Environments" içinde Social And Humanities Sciences, Montenegro, 2020, 31.

Dizi filmde ana karakterlerden ilki Mesih'tir. Ancak dizi boyunca Mesih, kendisinin Mesih olduğunu söylemez. İşgal altında olan Suriye halkının onu kurtarıcı olarak görmesinden kaynaklanmaktadır. Mesih'in yanında Cebrail adında bir yan karakterde bulunmakta olup, olay örgüsü Mesih ve Cebrail'in etrafında şekillenmektedir. Dizinin bir diğer ana karakteri CIA ajanı Eva Geller adlı CIA ajanıdır. Dizi Greimas'ın Eyleyenler Modeli temel alındığında (Rıfat 2019: 74) karakterlerin anlatı unsurlarının en temelde Mesih eyleyen ve Eva Geller engelleyici konumda olduğu görülmektedir. Mesih görevini yerine getirirken yanında bulunan Cebrail olay örgüsü içinde öykü anlatımının yardımcı unsuru olarak görülmektedir. Eva Geller ise dünyanın bir anda ilgi odağı olan Mesih'e şüphe ile yaklaşıp onun düzeni bozacağı varsayımıyla Mesih'i engelleme faaliyetleri içerisindedir. Ancak eyleyen (Mesih) ve engelleyen (Eva Geller) paradigmaları içerisinde ikincil karakterlerde dizide ön plana çıkarılmıştır. Mesih karakterinin yanında bulunan yardımcı karakterler Jibril, Teksaslı papaz Felix, onun hasta kızı Rebecca'dır. Engelleyen konumda olan Eva Geller'in yanında bulunan ikinci karakterler ise Mossad ajanı Aviram, CNN muhabiri Miriam'dır. Bu salt iki kişinin düşsel mücadelesinden ziyade grup ya da düşünce topluluklarının Mesih ve Eva Geller mücadelesinde simgesel anlatımıdır.²¹

b. Karakterlerin İçsel Çatışmaları ve Diğer İnsanlarla İlişkileri

Dizi filmde ana karakterlerden biri olan Mesih'in ilk görüldüğü sahne, yıkık bina görselleriyle desteklenen bir IŞİD saldırısı hazırlığı sahnesidir (1. Bölüm 2'.39"). Bu sahnede Mesih, yüksek bir noktaya çıkarak vaaz vermektedir. Dış görünümü, İsa'ya benzeyen bir kişiyi andırmaktadır. İlk sözleri, Tövbe suresinin 51. ayetinde geçen "*Allah'ın yazdığından başkası olmaz*" sözüdür. Vaaz sırasında, Mesih "kurtuluş yakındır" ifadesini kullanır ve doğaüstü bir şekilde gerçekleşen kum fırtınası, şehrin IŞİD işgaline karşı koymasına yardımcı olur. Bu nedenle, Mesih'in ilk görüldüğü sahne aynı zamanda bir mucizenin başlangıcı olarak kabul edilir ve halk arasında Mesih'in doğaüstü güçlere sahip olduğuna inanılmasına neden olur. Dizi filmde engelleyici durumda olan Eva Geller'in izleyicilerle buluştuğu ilk sahne ise CIA işe alım mülakatını yaptığı sahnedir (1. Bölüm 8'.23"). Sahnede mülakat yaptığı kişiyi *doğru görecelidir sözü* için CIA ekibine katmaz. Bu sahne onun kişiliği hakkında bilgi vermektedir. Geller genel olarak CIA'in üst düzey yöneticisi ve doğrunun mutlak doğru yönünün olduğu pozitivist bir dünya görüşünü yansıtmaktadır. Geller'in içsel çatışması mutlak doğruluk üzerine kurulduğu söylenilebilir. İçsel çatışmasında Mesih ile olaylar karşısında doğruyu ayırt edemez. Bu sebeple dizi film iki paradigma üzerinden yürümektedir. Doğru görecelidir ya da pozitivist bakış açısıyla mutlak doğruyu savunan biri bile Mesih'i çözmekte/anlamakta yetersiz kalmaktadır. Ajan Geller, Mesih'in tanrısal bir varlık mı yoksa düzeni sarsmaya, yok etmeye hatta yeni düzen kurmaya çalışan bir birey/terörist mi olduğu konusunda belirsizlik içindedir. Bu belirsizliğin ana nedeni hem Mesih'in doğaüstü bir şekilde eylemde bulunması hem de Mesih'in aslında doğaüstü olarak görülen şeylerin gerçek hayatta somut bir karşılığının bulunmasıdır. Bu nedenle Ajan Geller iki paradigma içinde sürekli bir gidiş geliş halinde bulunduğundan içsel çatışmasının ana kaynağı bu değişen psikolojik durumudur.

Dizideki ana karakterlerin en büyük özelliği her bir karakterin belli bir inanç sistemini temsil etmesidir. Örneğin Mesih'in söylemleri İslam dinine referansta bulunurken yanında bulunan kişiler tamamen Müslümandır (1. Bölüm 10'.41"). Ancak Mesih'in diğer dinlerle de diyalog halinde görüldüğü çeşitli sahneler de yer verilmiştir. Mossad ajanı Yahudiliği temsil ederken, Mesih'in yardımcı olduğu Hristiyan dinine mensup din adamı ve onun kızı Hristiyanlık inancının temsil etmektedir. Dinsel bağlamdan yaklaşıldığında Mesih dizisi salt İslam dinini anlatan bir dizi değil aksine tüm dinleri yozlaştıran etkenler üzerinden söylemlerini gerçekleştirmesi onun din hakkındaki görüşlerini açığa çıkaran tüm dinler üzerinden söylemler ileten bir yapı içerisindedir.

c. Karakterlerin Dini ve Kültürel Bağlamı

²¹ Greimas'ın eyleyenler modeli göstergebilim alanındaki sinematografik ya da yazınsal dildeki metinlerin çözümlerinde kullanılmaktadır. Bu kapsamda eyleyen bir işi başarmaya ya da ana karakter iken engelleyen ise ana karakterin görevini engelleyen kişi ya da varlıklardır.

Karakterler, dini bağlamda tüm semavi dinlerin söylem biçimleriyle iç içe bir yapıya bürünmektedir. Dini söylemler semavi dinlerin çatışmasından ziyade onları birleştirici bir üslup ile alınmaktadır. Bu üslup ise dinlerin yozlaşması metaforuna başvurularak yapılarak, semavi dinlerin yorumlamasından kaynaklı sebeplerle bir çatışma ortamının ontolojik duruşuna vurgu belirginleşmektedir. Bu belirginleşme söylemsel olarak Mesih'in *Allah hakkında bildiğinizi sandığınız varsayımlar için buradayım* sözüyle desteklenmiş olur (2. Bölüm 17'.12"). Belirginleşen bu vurgularda karakterlerin dini ve kültürel bağlamdaki söylemleriyle kendine yer edinmektedir. Bu kapsamda Mesih, Cibril, Geller, Aviram ve Felix karakterleri incelenmiştir.

Dizinin merkezinde Mesih karakteri dikkat çekmektedir. Mesih karakterinin dizi kapsamında kişiselleştirilmesi her ne kadar Müslüman kimliği üzerine olsa da diğer din adamları ve diğer dine mensup olan kişilerle etkileşimi de söz konusudur. Mesih'e Mossad ajanı tarafından yöneltilen kimsin sen sorusu aslında Mesih'in kendini nasıl tasvir ettiğinin izlerini taşımaktadır. Mesih, İbranice aslen Yahudi olduğunu ve İsrail'e geliş sebebinin kutsal toprakları görmek olduğunu söylemesi (1. Bölüm 36'.17"). Diğer dinlerle etkileşimde bulunduğu göstergelerinden biridir. Mesih Müslümanlarla etkileşimini Mesih ya da Mesih olmadığı yönündedir. Müslümanların bir kısmı İslam peygamberinin sözlerini çarpıtmakla suçlarken, bir şeyhin *bu adam kâfir peygamber değil* sözü iki uç düşünce biçiminin sinematik görüntüsüdür. Mesih olduğuna inanan Müslümanların dayandıkları delilleri de kutsal kitap ve hadislerden oluşmaktadır. Şöyle ki filmde geçen Mesih'in sarı cübbeyle görünmesi, IŞİD'e karşı zafer kazanması kutsal kitaba yapılan atıflardan bazılarıdır. Bir diğer karakter ise Mesih'in yanında yer alan Cibril karakteridir. Dinsel inanç olarak Mesih'e inanmaktadır. Ancak Cibril Müslüman olmasına rağmen İslam'a ilişkin herhangi bir bilgi sahibi değildir. Suriye'deki savaş sırasında bir kurtarıcı bekleyen Cibril, kurtarıcı olarak Mesih'i görmekte halkı da bu bağlamda bilgilendirmektedir.

Diğer karakterleri ise CIA ajanı Eva Geller ve Mossad ajanı Aviam'dır. Bu iki karakter dinsel bakımdan inançsızlığın sembolleri niteliğindedir. Çünkü her iki ajanın da her hangi bir dine inanmadığı birçok sahnede vurgulanmaktadır. Eva Geller, kültürel bağlamda ele alındığında pozitivist bir yaklaşımı benimsediği, inancın onun için bir kandırmacadan ibaret olduğu ve gerçeğe ulaşmanın kolay olmadığı görüşü ağır basmaktadır. Aviam ise ailesinde sorunlar yaşayan bir karakter olarak izleyici ile buluşmaktadır. Kültürel bakımdan Eva Geller gibi entellektüel bir birikime sahip olmayan Aviam şiddet yanlısı bir ajan olarak karakterize edilmiştir.

Dizi filmde Hristiyanlığa ilişkin bazı motifler de bulunmaktadır. Bunlardan biri Baptist kilisesi rahibi Felix tarafından karakterize edilen sembolik anlatımlarla izleyici ile buluşmuştur. Borç batağında olan kiliseyi ayakta tutmayan Felix'in en büyük derdi kiliseye yeteri kadar inançlı Hristiyan gelmemesidir. Kültürel bağlamdan ele alacak olursak borç batağında olan kiliseyi yakmaya kalkışması çaresizliğini de gözler önüne sermektedir.

Dizi filmde yukarıdaki anlatılarla birlikte dinsel bağlam desteklenmektedir. Ancak en önemli kısım kiliseyi temsil eden Felix ile Mesih'in yüzleşmesi olmuştur (2. Bölüm 35'.22"). Kasabada bir hortum olayı çıkar ve o hortumdan yalnızca kilise hasar görmez. Mesih'in aynı zamanda kızını kurtarması onunla arasında bir etkileşime girmesine neden olur. Kısa sürede bu olayların sosyal medyada yayılması Mesih'in Hristiyan inancıyla bağ kurulmasına ön ayak olur. Dizi filmde İslam, Hristiyan hatta inançsızlığın bile temsili bulunurken, dizinin çoğu bölümünün İsrail'de geçmesine karşın Yahudilik inancına ilişkin ne bir havra ne de din adamına yer verilmemesi ayrıca dikkat çekici bir noktadır. Diğer bir dikkat çekici nokta ise hiç bir din başka bir dinden daha ağırlıklı olarak gösterilmemiştir. Bu çerçevede dizi film dinsel bağlamda ne Hristiyanlıktaki ne de İslam'daki Mesih inancını anlatmaktadır.

6. Mesih'e İlişkin Dini Göstergeler: Mucize Gösterimleri Üzerine Değerlendirmeler

Dini metinlerde Mesih'in en büyük özelliği onun mucizelere sahip olmasıdır. Bu mucizeler aynı zamanda inançsız olan grupların Mesih'e inanmasını da sağlayacaktır. Bu nedenle çalışmanın bu kısmında Mesih'in dizi filme yansıyan mucize gösterimleri üzerinde durulmuştur.

Daha dizi filmin ilk gösterim dakikalarında izleyici Mesih'in mucizesi ile tanışır. Suriye'de saldırı hazırlığında olan İŞİD büyük bir eylem planlamaktadır. Tam da bu sırada bir kum fırtınası başlar ve Mesih yüksek bir yerde vaaz verirken izleyici ile buluşur. Kum fırtınası İŞİD'in saldırı planını bozmuş ve Mesih'de ilk mucizesini daha dizi filmin başlangıcında gösterir. Bir başka gösteriminde ise Suriyelileri İsrail topraklarına götürdüğü sırada bir dağın yüksek tepesinde konuşurken görüntülenir (2. Bölüm 27'.32"Bu görüntü Suriyeliler tarafından Allah ile konuştuğu fikrinin oluşmasına sebep olur. Mesih'in Allah ile konuşmasında Hz. Musa'ya atıfta bulunmaktadır.

Bilindiği üzere Allah ile konuşan peygamber Hz. Musa'dır. Mesih'in gösterilen bir diğer mucizesi de Mossad ajanı olan Aviram hakkında kimsenin bilmediği şeyleri söylemesi, Ajanın adını söylememesine rağmen ona adıyla hitap etmesi ve ajanın geçmişteki hatalarını anlatması şeklinde gösterilir. Ajanın kişisel özellikleri hakkında bilgiler vermesi Mesih'in mucizesi olarak gösterilmiştir. Bir diğer olay ise sorgu sırasında hücrelerinden kaybolup Amerika'da belirmesi olayıdır. (1. Bölüm 35'.40"). Bu gösterimlerde Mesih'in zaman ve mekân ötesi olması şeklinde yorumlanmasına ön ayak olmaktadır. Bir diğer önemli mucizesi ise kutsal kitaplarda geçen Hz İsa'nın mucizesidir. Hz İsa ölüleri diriltmek ve hastalara şifa verme gibi mucizeler sahipti. Mesih de bu mucizesinde ABD'de bir saldırıda ölen mülteci bir çocuğu hayata döndürür. Bir diğer mucizesi de Hristiyan din adamının kızına şifa verme olayıdır.²²

Burada dizi filmde Mesih'in mucize gösterimlerine yer verilen sahneler belirtilmiştir. Bu sahnelerin diziye yansıtılması dizinin temel ögesi olarak belirginleşmektedir. Mucizeler, izleyicinin Mesih karakterine inanmasını ve Mesih'i kutsal bir varlık olarak algılanmasını sağlamaktadır. Bunun yanı sıra diziye dini bir boyut katan mucizeler, Mesih'in tanrısal yeteneklere sahip olduğu izlenimini oluşturmaktadır. Dizi filmde geçen mucizeler görüldüğü üzere semavi dinlere de referansta bulunmak suretiyle tüm inanç sistemlerini bir araya getirmektedir.

SONUÇ

Kurtarıcı Mesih-Mehdî beklentisinin, ezilen kitlelerin kurtuluş ideallerini yaşattıkları bir olgu olduğu anlaşılmaktadır. Tarih boyunca neredeyse bütün dinlerde bir kurtarıcı beklentisi görülmektedir. Yahudilik, Hristiyanlık ve İslam kültüründe/inancında bu kurtarıcı Mesih veya Mehdi olarak karşımıza çıkmaktadır. Müslümanlar arasında yaşanan birtakım olumsuzluklar, bu tür iddiaların İslâm dünyasında da gündeme gelmesine sebep olmuştur. Dokuzuncu yüzyılın sonlarına gelindiğinde bu düşüncenin tüm Müslüman kitleler arasında yayıldığı görülmektedir. Ancak konuyu bir inanç esası haline getirenler Şiîler olmuştur. Farklı isimler altında da olsa gelecekte bir kurtarıcı beklentisinin günümüzde de devam ettiği görülmektedir. Yaşanan doğal felaketler, şiddet olayları, savaşlar, büyük boyutlara ulaşan yaşam sıkıntıları olduğu süreçte kurtarıcı beklentisinin devam edeceği söylenebilir.

Dini bir epik olarak Mesih anlatısının sinemada gösterim biçimlerine yoğunlaşılana bu çalışmada izleyiciye ilettiği mesajlar sinematografik çözümleme yöntemiyle tematik analiz, karakter analizi: Greimas eyleyenler modeli, karakterlerin içsel çatışmaları ve diğer insanlarla ilişkileri, karakterlerin dini ve kültürel bağlamı, Mesih'e ilişkin dini göstergeler: mucize gösterimleri üzerine değerlendirmeler gibi sinematografik anlatının temel unsurları kullanılarak bir analiz gerçekleştirilmiştir.

Dizi filmde sinematografik unsurlarından biri olarak karmaşıklık ögesinin yoğun olarak kullanıldığı dikkat çekmektedir. Bu kapsamda dizi farklı inanç sistemlerinin anlatımıyla karmaşıklığı vurgulanırken bunun yanı sıra Eva Geller gibi dini inançlardan uzak ya da farklı inanç sistemlerine sahip olan karakterlerle diğer dinlere mensup bu karakterler çatışmaların ötesinde, dini inançların geniş bir yelpazesini işleyerek Mesih etrafında şekillenen bir harmoni

²² Ali Bakkal, "Hz. İsa'ya Atfedilen Mucizelerin Olağanüstülük Açısından Tahlili", Süleyman Demirel Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, Yıl:2020/2, Sayı: 45, 77.

uyumu bulunmaktadır. Bunun en büyük göstergesi Mesih'in hem İslam'a hem de Hristiyanlığa atıflarda bulunmasıdır.

Dizi film aynı zamanda gerçeklik ve inanç arasına sıkışan bir sinematografik anlatıdan da beslenmektedir. Ancak gerçeklik ve inançları bir araya getirme işlevi dizide zorluklar ve imkânsızlıklar içerisinde işlenmiştir. Bu bağlamda dizi filmin, gerçeklik ile inanç arasındaki gerilim düzleminde yer aldığı söylenebilir. Dizi, dini semboller ve göstergeleri kullanmak suretiyle inançları ve temaları derinlemesine biçimlendirmektedir. Mesih'in mucizeleri, dini metinlere göndermeler yaparken, bu göndermeler Hz. İsa'nın yaptığı mucizelerle benzerlik arz etmekte ve Hristiyanlıkla ilişkilendirilmektedir.

KAYNAKÇA

- Aydın, Mahmut, "İsa-Mesih'in Ölümünden Dirilmesi Hakikat mi Mitoloji mi? İsa'nın Ölümünden Dirilişi ve Taraftarlarına Görülmesiyle İlgili Rivayetlerinin Tarihsel Açıdan Değerlendirilmesi" *Ondokuz Mayıs Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 24 (2007), ss. 89-118.
- Bakkal, Ali, "Hz. İsa'ya Atfedilen Mucizelerin Olağanüstülük Açısından Tahlili", *Süleyman Demirel Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, Yıl:2020/2, Sayı: 45, 66-85.
- Elitaş, Türker, - Kır, Serpil, "Reading Turkey's New Vision Based Real Policies through an Identity and their Presentation in Series as a Soft Power: A Study on the Series, Resurrection-Ertugrul." *Journal of Social Sciences (COES&RJ-JSS)*, 8.1 (2019), ss. 41-62.
- Fırlalı, Ethem Ruhi, "Mesih Ve Mehdi İnanç Üzerine (Mezhepler Tarihi Açısından Bir Bakış)", *AÜİFD*, 25 (1981), ss. 179-214.
- Hakyemez, Cemil, "Mehdi Düşüncesinin İtikadileşmesi Üzerine", *Gazi Üniversitesi Çorum İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 2004/1, c. III, sayı: 5, 127-144.
- Kır Elitaş, Serpil - Elitaş, Türker, "Representation And Presentation Of Marginality In Digital Visual Culture Environments" içinde *Social And Humanities Sciences*, Montenegro, 2020, ss. 30-52.
- Koç, Melik - Güler, Meltem, "Messiah Dizisi'nin Eleştirel Söylem Analizi: Mesih'in Dönüşü mü? Mesih'in Dönüşümü mü?", *Medya ve Dini Araştırmalar Dergisi*, (MEDİAD), 4 (1), 91.
- Küçük, Abdurrahman - Günay Tümer - Küçük, G, *Dinler Tarihi*, Berikan Yayınları, Ankara 2009.
- Öztürk, Eyüp, "Mehdilik", *İslam Mezhepleri Tarihi II*, Ankara 2021, 323-333.
- Polat, Bayram, "Dinlerde Mesih - Mehdi Algıları ve Siyasi Yansımaları" 3rd International Congress On Social Sciences, China To Adriatic Sempozyumu Bildiriler Kitabı, Antalya 2016.
- Rifat, Mehmet, *Göstergebilimin ABC'si* (5. b.). İstanbul 2019.
- Sarıkcıoğlu, Ekrem, "Mehdi" mad., *DİA*, 28 (2003), 369-371.
- Sarıkcıoğlu, Ekrem, *Dinlerde Mehdi Tasavvurları*, Samsun 1997, 31-35; Polat, 346.
- Şık, İsmail - Gökalp, Yusuf, "Sosyal Teoloji Bağlamında "Mehdilik" Algısına Bir Bakış: İzmirli İsmail Hakkı ve Cemaleddin Afgânî Karşılaştırması", *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, C. 3, S. 3 (2014), ss. 468-490.
- Waardenburg, Jacques, "Mesih" mad., *DİA*, c. 29 (2004), ss. 306-309.
- Yavuz, Yusuf Şevki, "Mehdi" mad., *DİA*, c. 28 (2003), ss. 371-374.

STRUCTURED ABSTRACT

In recent times, the belief in a savior as the Messiah and Mahdi is not limited to Islamic culture but is found in almost all religions and cultures, especially in Jewish and Christian beliefs. Considering that civilizations are never purely isolated and people are always influenced by different cultures, the shared belief in "Messiah" and later "Mahdi" in the history of humanity should not be surprising. Conceptually, Messiah and Mahdi emerge as a common phenomenon across cultures and religions. This belief, which can also be observed in pre-Islamic beliefs, particularly intensifies during turbulent periods. When examining the perceptions of time related to the Messiah and Mahdi, a common framework exists across all religions. This framework can be categorized into distinct periods shared among all religions: the pre-Messiah-Mahdi era, signs indicating the advent of the Messiah-Mahdi, the commencement of the Messiah-Mahdi era, the duration of the Messiah-Mahdi period, and the post-Messiah-Mahdi.

This study aims to explore the cinematographic narrative of the Netflix serial "The Messiah" by focusing on different belief systems' cinematographic storytelling forms. The analysis employs thematic analysis, character analysis using Greimas' actantial model, internal conflicts and relationships of characters with others, characters' religious and cultural context, and evaluations on religious indicators related to the Messiah, such as miraculous representations. The analysis seeks to contribute to understanding the complex intersection of cinema with cultural and religious content.

Visual appeal combined with sacred content emerges as significant elements in constructing new cultural codes. Cinematically, the TV serial, while thematically portraying the Messiah, is dominated by a dynamic duality. Within this context, viewers are confronted with miraculous assumptions about believing in the Messiah on one hand and allegations that the Messiah is false on the other. The serial thematically explores who the Messiah is and for what purpose he gathers people.

The role of reality or the shaping of religious beliefs in thematic development is emphasized. Miracles presented to the audience in the thematic context are seen as elements enriching religious references and contexts. In terms of thematic tolerance and understanding, the serial depicts characters with different beliefs coming together and gathering around the Messiah. The TV serial is adorned with a cinematographic narrative that reveals relationships between religions, highlighting interactions between Islam, Christianity, and other belief systems through references to the Islamic prophet and Christian narratives related to the Messiah.

The serial also draws from a cinematographic narrative trapped between reality and belief. However, the function of bringing reality and beliefs together is depicted with difficulties and impossibilities in the serial. In this context, the serial is situated in the tension between reality and belief, using religious symbols and indicators to shape beliefs and themes deeply. The miracles of the Messiah make references to religious texts, resembling the miracles of Jesus, establishing a connection with Christianity.

One cinematic element prominently used in the serial is the element of complexity. The serial emphasizes complexity through the narration of different belief systems while also depicting harmony around the Messiah shaped by characters like Eva Geller, who is distant from or has different belief systems. Beyond conflicts, the serial explores a wide range of religious beliefs, and the biggest indicator of this is the Messiah's references to both Islam and Christianity.